

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
Hadtudományi Kar
Hadtudományi Doktori Iskola

Kocsis Sándor István Ohio Katonai Tartalék ny. ezredes

**Az USA Ohio-i Nemzeti Gárda működésének tapasztalatai
és azok hasznosításának lehetőségei
a magyar tartalékos rendszer fejlesztése során**

Doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetője

Témavezető:

Dr. Felházi Sándor
PhD

- 2011 -
Budapest

A tanulmány elkészítésének célja

A téma kutatásával, kidolgozásával és a doktori értekezés elkészítésével az a cé-
lom, hogy az Ohio-i Nemzeti Gárda teljes körű tevékenységéről alaposabban megis-
mertessem a hadtudományban, e témában kutatókat és azokat, akiket az ország vé-
delmének tervezésével és biztosításával bíztak meg. Egy olyan általános, majd pedig
részletekbe menő és időtálló képet kívánok adni a témában, amelyben a katonai és
polgári védelmi tervezők, illetve szakemberek is hasznos példákat találhatnak és ame-
lyeket Magyarország sajátos viszonyaihoz illesztve sikeresen alkalmazhatnának a
magyar tartalékos rendszer kialakításánál.

Céлом lépésről-lépésre bemutatni az Ohio-i Nemzeti Gárda fejlődését két év-
századon keresztül, és bebizonyítani, hogy egy ehhez hasonló részidős önkéntes vé-
delmi rendszer képes alkalmazkodni a változó követelményekhez, a nemzet- és ál-
lamvédelmi kihívásokhoz.

Céлом továbbá részletesen megvizsgálni az Ohio-i Nemzeti Gárda nemzetvé-
delmi tartalék eddigi tevékenységét, majd az Ohio állam belső védelmét, mint a ka-
tasztrófáknál történő közreműködés kihívásait, melyből bebizonyítható, hogy egy
ilyen részidejű önkéntes tartalékos szervezet mennyire alkalmas ezeknek a feladatok-
nak a végrehajtására.

Végül céлом részletesen bemutatni az Ohio-i Nemzeti Gárda tárgyi és pénzügyi
ellátását, ingatlantulajdonosi és haszonbérleti megoldásait, melyek alapján belátható,
hogy milyen rendkívül takarékos megoldás a részidős önkéntes tartalékos szervezet
bevezetése a nemzet költségvetése szempontjából.

Ugyanakkor a téma nagysága miatt több lényeges terület nem került részletes
feldolgozásra (pl. a jelen harcckészültségi rendszere, a kiképző - *legénységi, tiszt, egy-
ségi* - rendszerek, egységek kijelölése szövetséges szolgálatra, stb.) elsődlegesen az
értekezés terjedelmi korlátai miatt, ezért a témák fontosságára tekintettel azok továb-
bi tudományos feldolgozásra ajánlhatók.

A tudományos munka indoklása

Magyarország, mint NATO tagállam olyan védelmi szövetség tagja, amelyben
az Egyesült Államok képezi a szövetség katonai erejének egyik legnagyobb és leg-
meghatározóbb részét. Ugyanakkor a hidegháború végét követően olyan mértékű erő-
csökkentés történt az Egyesült Államok szövetségi hadseregében, hogy manapság
képtelen tartós bevetést vagy hadműveleti tevékenységet végrehajtani a Nemzeti Gár-
da igénybevétele nélkül. Ezért tartom hasznosnak nem csak Magyarország számára,
hanem mindazon országnak, amely akár mint az Egyesült Államok szövetségese akár
az Egyesült Nemzetek vagy más többnemzetiségű misszió részeseként katonailag
kíván hozzájárulni a közös békefenntartáshoz, hogy meglévő ismereteit a Nemzeti
Gárdáról elmélyítse, alapismereteit megerősítse.

A békepartnerség katonai csereprogram a kilencvenes évek első felében kezdő-
dött az Ohio-i Nemzeti Gárda, a Magyar Honvédség és a Polgári Védelem között. A
program kezdetétől, 1994-től minden látogató csoporttal történt megbeszélésen, esz-
mecserén vagy bemutaton – *amelyeken személyesen mind jelen voltam* – az Ohio-i
Nemzeti Gárda büszkén hangsúlyozta, hogy a Nemzeti Gárdában egy egység fenntar-
tása csak 1/3-ába, vagy még kevesebbe kerül, mintha egy hasonló egységet a szövet-
séges erők aktív állományban működtetnének. Kiemelten hangsúlyozta az Ohio-i
Nemzeti Gárda, hogy ezek az erők már megszervezett, kiképzett, felszerelt, haditech-

nikai eszközökkel teljesen ellátott egységek, amelyek közvetlen nemzeti szolgálatra és belföldi védelemre bármikor igénybe vehetők.

A téma aktualitására megállapítható, hogy éppen az Ohio-i Nemzeti Gárda szervezetének, működési rendjének és feladatainak vizsgálati eredményei mutatják meg Magyarországnak a legalkalmasabb mintát az ország tartalékos rendszerének létrehozásához és működtetéséhez. Ohio az Egyesült Államok Magyarországhoz legtöbb szempontból hasonlító állama lakosság számában, területileg, földrajzilag, klímában, vegyes, ipari-mezőgazdasági jellegű gazdaságában. Mondható ikerállamok. Mindkettő felső „szövetségi” szervezetre fekteti külföldi veszély elleni védekezése hangsúlyát, amelyhez saját katonai szervezeteivel elkötelezetten hozzájárul. Egyben az Ohio Nemzeti Gárda, ügyes toborozással, mint célszerű állami támogatással már évek óta tartja az engedélyezett létszámának 110%-os szintjét és várólistán kell hogy tartsa a jelentkezőket, miközben a szövetséges készségi értékelésekben, az 54 nemzeti gárda közül, már évek óta elsőnek helyet foglalja el.

Végül a hadtudományban alapvető elvként fogalmazható meg, hogy főleg a tartalékok képzésével és bevetésével lehet a legeredményesebben hatni a kialakult helyzetre és pozitívan befolyásolni a jövőbeni eseményeket. A Magyar Honvédségnek nincs jelentős szervezett tartaléka és mondható, hogy a világnak egyik egyedülálló, tartalék nélküli hadereje. Kutatásaim megerősítettek abban, hogy Magyarországnak ugyanúgy, mint az Egyesült Államoknak szüksége van egy katonai tartalékra, amely az önkéntes hadereje mögött biztosítja, hogy az ország ne legyen „túsz a sorsának”. Az eddig végzett kutatásaim eredményei és megszerzett tapasztalataim alapján állítom, hogy egy ilyen, a költségvetését tekintve mértéktartó, erőtöbbszöröző, részidejű önkéntes tartalékos szervezetet a Magyar Köztársaság részére is hasznos lenne.

Az Egyesült Államokban ezt a szerepet már egy évszázada a Nemzeti Gárda látja el és meggyőződésem, hogy a Magyar Köztársaságban hasonló módon - *az új önkéntes hadereje mellett* - egy Nemzeti Gárdához hasonló részidejű önkéntes tartalékos szervezet létrehozása és működtetése jelenthetné az állami feladatok legeredményesebb megoldását és egyben legköltséghatékonyabb megvalósulását.

A kutatás várható eredményei

Általános és részletes történelmi példákon keresztül bebizonyítani az Ohio Nemzeti Gárda szervezeti rugalmasságát, mellyel képes volt a változó időszakok társadalmi és nemzetvédelmi körülményeihez való alkalmazkodásra.

Részletesen igazolni egy ilyen részidejű önkéntes tartalékos szervezet alkalmasságát, mint nemzeti stratégiai tartalékot a legsúlyosabb háborús kihívásokban, és mint általános műveleti tartalékot a mai folyamatos nemzetvédelmi feladatokban.

Konkrét példákon keresztül igazolni az Ohio-i Nemzeti Gárda csúcfontosságát az állam belső védelmében, a rendfenntartásban és természeti katasztrófák esetén, amelyek egyben egyformán kedvező és bizalomnövelő hatással vannak a lakosságra.

Saját, személyesen kidolgozott részletes matematikai modelleken keresztül, valóságos, életszerű számadatokkal bizonyítani az ilyen részidejű önkéntes tartalékos rendszer példaértékű gazdasági takarékoságát, megtakarításait.

Végül feltárni az Ohio-i Nemzeti Gárda, mint részidejű önkéntes tartalékos szervezet sikeréhez vezető „lelki” okokat.

A kutatás módszertani kérdései

Széleskörű kitekintést adok az Ohio-i Nemzeti Gárda történelmi eredetéről és fejlődéséről, ezzel megalapozom a részletesebb áttekintést az igénybevételéről és végrehajtott műveleteiről, mind a szövetséges erőttöbbszöröző és tartalék szerepében, mind az államon belüli védekezésben a közrend megzavarása, vagy a természeti katasztrófák esetén egyaránt. Ezek alapján indukciós és dedukciós alapon átvizsgálom a jelenlegi részletes struktúrákat, ezek követelményeit, anyagi támogatását, majd szintézis alapon megállapítom ezek átfogó, összefoglaló eredményét.

Legfontosabb a korabeli források analitikus feldolgozása, melyből korhű képet alkothatok az Ohio-i Nemzeti Gárdáról. Ezek hiányát későbbi, de korban legközelebbi kelt források indukciós vizsgálata alapján lehet pótolni. Ugyanakkor „történelmi mádtávlatból” analitikus módszerrel szintézist alkotni elvonatkoztatva a pillanatnyi indulatoktól.

Alapvető fontosságú a vonatkozó törvénycikkek részletes „jogászi szemmel” történő analizálása, ezek változásainak, módosításainak összehasonlítása indukciós eljárással, majd ezek átültetése, „tolmácsolása” a mindennapi, köznyelvi értelemben. Ugyanez vonatkozik a különböző fokú bírói döntésekre is.

Végül analitikus vizsgálódás alapján megalkotni a megfelelő matematikai modelleket indukciós módszerrel, melyek használatával végső felmérést végezhetek az Ohio-i Nemzeti Gárda gazdasági hatékonyságáról.

Az értekezés felépítése.

A doktori értekezés *első fejezetében* történelmi áttekintést adtam az Ohio milícia fejlődéséről, 1788-tól 1903-ig, mint kizárólag állami szervezet, majd 1903-tól a mai napig, mint kettős státuszú állami, mint szövetséges hivatalos tartalék szervezet.

A *második fejezetben* bemutattam és értékeltem az Ohio Nemzeti Gárda nemzetvédelmi tartalék tevékenységét 1903-tól a hidegháború végéig, mint stratégiai tartalék, majd ezt követően a „háború” végétől a mai napig, mint műveleti tartalék.

A *harmadik fejezetben* megvizsgáltam az Ohio Nemzeti Gárda szereplését államon belüli feladatokban, rendfenntartásban, majd természeti katasztrófáknál és következtetéseket fogalmaztam meg a tevékenységével kapcsolatban.

A *negyedik fejezetben* az Ohio Nemzeti Gárda ingatlanait vizsgáltam meg, amely egyben más szögből is megvilágítja szervezet fejlődésének történetét.

Végül az *ötödik fejezetben* bemutattam és elemeztem az Ohio Nemzeti Gárda anyagi, egyben ellátási bázisát, amelyeknél valós értékeket és számadatokat alkalmaztam.

Általános Összegzés

Az Egyesült Államok létezésének első évszázadában a kis létszámú tényleges hadseregének kizárólagos feladata a településhatárok indián támadások elleni védelme volt. Nagyobb kiterjedésű háborúk katonai szükségleteit elvben a milíciával, azaz a saját fegyverzetével felszerelt férfitaláltsággal biztosította volna. Valóságban azonban háború esetén a lakosságból toborozott önkéntesekkel pótolták ki a jelentéktelen létszámú hivatásos hadseregét. Habár a szövetség az 1792-es milícia törvények óta

rendelkezett haderő szervezési előírásokkal, azonban ezek inkább csak a tagállamokat kötelezte saját milíciájuk megszervezésére.

Ez alapján először 1788-ban az Észak-nyugati Tartomány, majd 1803-tól az egész Ohio területére vonatkozó „beíratott milícia” rendszer jött létre, amely szerint minden férfi behívása alkalmával, saját fegyverzetével volt köteles szolgálatot teljesíteni. Annak ellenére, hogy az 1812-es háborúban kétszer is behívták az ohioi milíciát, az 1840-es évek elejére ez a szervezet gyakorlatilag eltűnt. Helyette a képzelt külsői fenyegetések elleni védelemre, elvben a beíratott milíciák önkéntes alakulatai, valamint helyi magán szervezésű alapon, „független” önkéntes katonai egyesületek jöttek létre.

A Polgárháború (1861-1865) után, melyben Ohio katonakorú férfi lakosságának 67,6%-a önként teljesített rövidebb-hosszabb szolgálatot, ezek az önkéntes egyesületek állami szervezés alatt újjászülettek. Ezt a szervezetet rendfenntartásra – úgy munkás, mint polgári zavargásoknál – alkalmazták, míg tagjai mindinkább ajánlották magukat az ország nemzetvédelmi tartalékának szerepére is.

A spanyol-amerikai háború (1898) után, az Egyesült Államok világbirodalmi fellépésével az újonnan szerzett tengerentúli tartományai védelme lett a tényleges hadseregének fő feladata. A Nemzeti Gárda nemzetvédelmi tartalék szerepe kezdve 1903-tól, majd 1916-ban vélegessen megvalósult, amelyben a teljes szövetséges anyagi ellátás ellenében a tagállami függetlenségét feladta. Ettől kezdve az ONG a hidegháború végéig a Nemzet katonai erejének stratégiai tartalékát képezte, amely feladatot a Mexikói határnál az I. és II. Világháborúban, valamint a Koreai háború idején sikeresen teljesített. Annak ellenére, hogy a két világháború esetén a katonai sorozást bevezették, mégis az önkéntes Nemzeti Gárda hadosztályok játszották a legjelentősebb szerepet. Ők „álltak a gáton” és képezték a védőpajzsot, amely mögött az ország az erejét mozgósíthatta, valamint ők képezték az első harcba bevethető erőket is. Az Egyesült Államok aktív egységes légvédelmi rendszerében 1954-től 1971-ig a Nemzeti Gárda légvédelmi alakulatait fokozatosan bevonták, majd az USA Légi Erők megalakulásának kezdete (1947) óta a Légi Nemzeti Gárda repülő alakulatait rendszeresen betervezték a műveletükbe, amellyel a szövetséges repülőerők hadművelési képességeit egészítették ki.

A hidegháború végével az Egyesült Államok folyamatosan csökkentette hivatásos hadseregét, amely a legkorszerűbb képességi jellegét megtartotta, ennek ellenére jelentős támogatás nélkül képtelenné vált a tartós hadműveletekre. Ennek következtében a Nemzeti Gárda szerepe műveleti tartaléokra változott, amely minden harmadik–negyedik évben számíthatott szövetséges behívásra. A gyakori igénybevételek ellenére, és az átgondolt állami juttatás, az ügyes vonzó toborozás (amelyben a hazafiasság, a kalandvágy, a segítségnyújtási alkalom), valamint a lakosságtól kapott tisztelet és támogatás egyaránt vonzó szerepet játszott, ezáltal az ONG a jelenben is képes megtartani 110%-os feltöltöttség szintjét.

Az évek folyamán ennek az önkéntes alapon szervezett, részidejű tartalékos rendszernek a takarékos működtetését több példa igazolta. A két világháború közötti időszakban a nemzeti katonai költségvetés 10%-ból a Nemzeti Gárda a nemzet katonai erejének 57%-át állította ki. 2010-ben fele annyiért hasonló takarékoság bizonyítható. A hidegháborús korszak légvédelmi rendszerében, a nemzeti gárdával működtetett légvédelmi rakéta tüzelőállásokat fele annyi költségből tartották fent, mintha hivatásos katonákat alkalmaztak volna. Három – valódi ONG statisztikai számokra épülő – matematikai számvetéssel kimutattam, hogy az ONG és az aktív (hivatásos)

állományra épülő haderő fenntartási költséghatékonysága 1:5,13-tól 1:11,25-ig arányban van egymáshoz viszonyítva. Ezekből a számvetésekből a leghasznosabb és a gyakorlatban legalkalmazhatóbb Magyarország szempontjából az, amely egy század/üteg modellre alapul, és amellyel kimutatható, hogy egy ilyen szintű alakulat rendszerben tartásának költsége aránya 1: 9,025-höz.

A költségek racionalizálása érdekében, ugyanakkor az ONG jelentős ingatlan vagyonnal rendelkezik. Az ONG tulajdonában van az Egyesült Államok legnagyobb és legjobban felszerelt lötere, az Erié tóparti Camp Perry, majd szövetségi engedéllyel a dél-Ohioi Camp Sherman gyakorlóteret is használhatja. Terepen történő gyakorlatok végrehajtására ugyan csak szövetséges engedéllyel használhatja az észak-kelet Ohioi, egykori Ravenna Lőszergyár telepének 8.782 hektárját.

Az ONG alakulatai gyülekezéséhez, valamint a havonként egy-egy hétvégi gyakoroltatásokhoz úgynevezett fegyvertárakat létesítettek. Ezek az objektumok legnagyobb számban az 1960-as években léteztek, ma már kilencvenhatos csúcs számról 50 egynéhányra csökkentek. Már a 19. század óta, amikor az ONG nem vette igénybe ezeket az ingatlanokat, akkor közhasználatra bocsátották. Ez a tény erősíti a lakosság és az ONG közötti viszonyt és hozzájárul ahhoz, hogy a polgár „sajátjának” érezze az ONG-t. Az ilyen polgári jóindulatot egyébként már hosszú évek óta kiérdemelte az ONG. Katasztrófa (főleg természeti) esetén az ONG szervezett, órákon belül bevethető nagyszámú erejével, számtalanszor elsőnek kezdte meg a mentést, valamint segítségnyújtást, a károk felszámolását és a káoszból a rendteremtését. Az ONG elismertségét, tiszteletét a lakossága körében egy szólás-mondás is bizonyítja. Amikor az ONG egy katasztrófa sújtotta területre megérkezett, akkor ilyen esetekben azzal a megkönnyebbült sóhajtással köszöntötték őket a lakosok, hogy „Megérkezett a Nemzeti Gárda, kézben van a helyzet”.

Összegzett következtetések

- Közvetlen külső fenyegetés hiányában az anyagi takarékosagra hivatkozó politikai döntések gyakran olyan „spóroláshoz” vezetnek, aminek következtében a hivatásos állomány elégtelenné válik nagyobb méretű védelmi feladatokra. Bármikor, amikor veszély fenyegeti a haza létezését, a társadalom elfogadja az általános katonai szolgálatot, és önkénteseket is könnyen lehet toborozni, ugyanakkor a kiképzésük, megszervezésük, valamint felszerelésük - hogy alkalmazható harcosává váljanak - hosszú időt igényel. Ez a hiányosság részidejű önkéntes tartalékos egységek szervezésével pótolható.
- Ilyen egységeknek a toborzásra történő fő vonzereje, hogy a fiataloknak „legényvirtust” nyújt, kalandokat ad, mint az öntekintély kialakulásának lehetőségét, majd a „színtiszta” hazafiasságot. A társadalomnak különösen hasznos katasztrófa esetén, amikor szervezeten segélynyújtásra igénybe vehető. Ahhoz, hogy az előbbiek hitelképesek legyenek, elkerülhetetlen a létezésükhöz a „valódi **katonai** nemzetvédelmi” feladat, valamint elkerülhetetlenül szükséges a **katonai** fegyverzet, mint felszereléssel történő ellátásuk, továbbá azok használatára való kiképzésük.
- A hivatásos állományban történő alap-, és szakmai kiképzés, úgy a legénységre, mint a tisztekre vonatkozva biztosítja a hivatásos állománnyal való egyenlőséget, lehetővé teszi a tartalékos egység szintű kiképzés összpontosítását az „alakulat színterén”. A hivatásos ellenőrzések, mint például a szemlék, biztosítják az egységek önállóan végzet gyakoroltatásuk/kiképzésük minőségét. Az egységek (ha-

tályosságára) megbízhatósága érdekében csúcspontosságú az állandó és teljes „hadilétszám” fenntartása, hogy nemzetvédelmi feladatokra közvetlenül igénybe vehetők legyenek az „újoncok” kiképzése nélkül. Ez a felszerelésükre is vonatkozik. Az ilyen kiképzett, (ellátott) felszerelt részidejű tartalékos egységek megfelelnek ugyanazon nemzetvédelmi feladatok végrehajtására, mint a hivatásos állomány. (Jelenleg az ONG-ban egy egység bevetésre való felkészítésére összesen csak harminc nappal több idő szükséges, mint egy hivatásos állományú egység esetében).

- Államon belüli védelmi feladatokban, katasztrófa helyzetekben való szolgálatával érdemi ki a tartalékos állomány a közösség támogatását, ahogyan helybeli elhelyezkedése miatt tud leghamarabb szervezett erejével részt venni a mentő/segély munkában, ugyanakkor ez az az erő, amely nagyszámú szervezett erővel a leggyorsabban léphet fel a szükséges feladatok végrehajtására országszerte. Leggyakoribbak az „utcai feladatok”, azaz életmentés, forgalomszabályzás, fosztogatás elleni őrzőjáratok, törmelék eltisztítása, „menekültek” részére élelem/menedék/orvosi ellátás biztosítása, stb. Ezek mind a „katonai képzésük”-ön kívüli tevékenységek, amire az egységek szinte valamennyi tagja bevonható. Egyben szakmai feladatokat hajthatnak végre a támogató és a kiszolgáló (pl. műszaki, szállító, híradó, stb.) alakulatok.
- Az egységek helybeli elhelyezése és részvétele helybeli rendezvényeken „láthatóvá” teszi a tartalékos rendszert. (Ugyanakkor az általuk igénybevett objektumok polgári egyesületek által alkalmanként kibérlési díjjak, hozzájárulnak fenntartásuk költségeihez, mint a minél több fajtájú polgári igénybevétel növeli a közönységben az együttérzést) A polgári alakulatok alkalmanként kibérlik az ONG egyes ingatlanait, s a bérleti díjjal hozzájárulnak azok fenntartásához, valamint a kapcsolat a helybeli „saját” tartalékos alakulattal szorosabb és személyesebb, aminek kedvező hatása van a toborzásra is.
- A központi kormány anyagi ellátásával együtt jár a teljes központi szabályozással, ami az egységek (egyenletességet) állandó létszámát és felszereltségét, valamint számadási kötelezettségét is megköveteli. Egyben az egyforma állománytábla biztosítja a tartalékos alakulatok egyenlőségét a hivatásos állományéval.
- A tartalékosok szolgálati idejükért fizetést kapnak, teljes felszerelésük (ellátása) biztosított az állam által, különböző anyagi juttatások (a legvonzóbb az egyetemi tandíj kifizetése) mind hozzájárulnak a hatásos toborzáshoz és a széleskörű társadalmi rétegek csatlakozásához.
- Az alacsonyabb szintű egységek – kisebb számú „teljes idejű” létszámarányukkal (az ONG-ben század/üteg szinten csak két fő) – általában takarékosabbak, ami abban mutatkozik, hogy század/üteg szinten egy hivatásos fő „évi költségéből” több mint kilenc részidejű tartalékos lehet fenntartani.

A kutatási eredmények összefoglalása

Történelmi példákon keresztül bemutattam az ONG (valamint az Ohio milícia elődje) szervezési rugalmasságát. Története 1788-tól a mai napig azt mutatja, hogy a szervezet hogyan alkalmazkodott és változott a különböző időszakok társadalmi, illetve katonai követelményeihez/elvárásaihoz, miként váltak a helybeli önkéntes, mint „független” alakulatok a szövetség részidejű önkéntes szervezetévé.

Súlyponti kérdésként kezelve részletesen elemeztem, hogy az ONG milyen utat járt be a nemzeti katonai tartalék szerepének eléréséig. Az ONG 1903-tól 1989-ig, mint stratégiai tartalék, majd a mai napig, mint általános műveleti tartalék játszik szerepet és ebben a minőségében annyira bevált, nem csak hogy minden szempontból a hivatásosokkal azonos feladatokat végez, hanem „függetlenül”/önállóan is képes nemzeti feladatokat végrehajtani/teljesíteni.

Konkrét idézetekkel igazoltam, hogy az ONG már a 19. századtól kiemelt szerepet töltött be az államon belüli rendvédelemben, *in extremis* rendfenntartásban. Amikor a különböző elkeseredett zavargások méretei, intenzitása túlhaladták a helybeli hatóságok képességeit, valamint a nagyméretű természeti katasztrófák miatt a helyi erők és a lakosság tehetetlenné vált, az ONG képez(te)i az állam leghatásosabb segítő erejét.

Valós statisztikai számokra alapozva több matematikai képlet segítségével bizonyítottam, hogy az ONG, mint önkéntes részidejű katonai szervezet, a nemzeti költségvetés szempontjából sokkal takarékosabb, mint hasonló számú erőt fenntartani a hivatásos hadseregben. Ehhez kapcsolódva részletesen szemléltettem az ONG szerepét az anyagi gazdálkodás – a saját ingatlanok feletti rendelkezés és a polgári berendezések használatának, bérlésének jogai – területén.

Végül rávilágítottam azokra az anyagi és lelki tényezőkre, amelyek hozzájárultak az ONG hosszú évekig tartó (sikeres túléléséhez) működéséhez, illetve fejlődéséhez.

Új tudományos eredmények

1. Bebizonyítottam, hogy egy önkéntes részidejű tartalékos katonai szervezet valamennyi, valódi nemzetvédelmi feladatokra minden szempontokból alkalmas.
2. Bebizonyítottam, hogy egy önkéntes részidejű tartalékos katonai szervezet fenntartása rendkívül fontos a belföldi védelmi kihívások kezelésére, úgy rendfenntartásban, de még inkább a természeti csapások következményeinek felszámolásában.
3. Három matematikai modell¹ alkalmazásával, valóságos statisztikai számadatokkal kimutattam az ONG anyagi takarékoságának mértékét az Egyesült Államok szövetséges költségvetése szempontjából.

Ajánlások

Véleményem szerint az ONG „hétvégi harcos” modellje, valamint az „alulról felfelé” történő történelmi fejlesztése, a magyar tartalékos haderőfejlesztés számára példaértékű mintaként ajánlható, felhasználhatók az értekezés eredményei és levont tanulságai a kialakítás alatt lévő magyar önkéntes tartalékos rendszer kidolgozásához, továbbá a témában kutató szakemberek részére valós eredményeket biztosít és irányt mutat a további kutatásaikhoz.

---

¹ Amelyeket még az ONG számvevője is újdonságnak tartott.

Gyakorlati alkalmazási lehetőségek

A fenti tudományos eredmények és következtetések figyelembe vételével javaslom a fokozatosság betartását a tartalékos erők felállításában, mely elgondolás szerint, a magyar haderőben, kezdetben hasznosabb lenne „teszt modellként”, az ONG mintájára egy részidejű önkéntes „hétvégi harcos” műveleti tartalékos tábori tüzéruveget megszervezni. (Mert ennek a fő fegyverei maguk a lövegek lennének, az egyéni fegyverrel való ellátásuk kérdése a jövőre halasztható – miközben az ágyúk „mennydörgése” kielégítik tagjai kalandvágyát).

A Honvédség sajátos helyzetét tekintetbe véve – *azaz csak egyetlen egy tábori tüzér üteggel rendelkezik, ugyanakkor évente öt-tíz tüzér tisztet avat fel, akik közül kevésnek jut valaha szakmai beosztás* – legegyszerűbb ennek az ütegnek tiszt karát főleg hivatásosokkal ellátni. Így egy gyors döntéssel megduplázva lenne a fegyvernemen belüli beosztási lehetőség és a velejáró szakmai felkészültség, amelyben biztosítottá válik a „hétköznapi” igény. A tiszthelyettes, valamint a legénységi állomány kezdeti toborzási forrásai a leszerelt szerződésesek lehetnének, amelybe ezáltal egyben elkerülhető a katonai alapkiképzésük szükségége.

Ez az alegység havonként egy-egy hétvégén, a Honvédség hivatásos tüzér ütege laktanyájában (Tatán) gyülekezne, ahol annak haditechnikai eszközeit, tantermeit, a kiképzésükhöz igénybe venné. Kezdetben az üteg a laktanya területén, valamint helyi gyakorló terén gyakorolna szakműszereivel, majd az állományát azokkal a lövegekkel felszerelve, amelyekre nem jut hivatásos személyzet „ikerütegként” kivonulna velük éles lögyakorlatra. Ezzel nem csak a „hétvégi harcos” üteg lenne kiképezve, hanem a hivatásos állomány magasabb szintű – két-üteges osztály szintű – szakmai tapasztalatot, egyben gyakorlatot is szerezhetne. Ilyen osztályt (azaz külön hivatásos-tartalékos ütegekkel) végleges formában is létre lehet hozni minimális anyagi befektetéssel, amely ismét több, magasabb szintű/rangú szakmai beosztást biztosítana a hivatásos tüzértiszteknek.

Ennek az ütegnek a „toborzási területét” ki lehet tágítani azzal, hogy a legénysége havi hétvégi gyakoroltatása ketté lenne választva. Amíg az üteg egyik fele állomáshelyén maradna Tatán, állománya másik fele vagy Debrecenben, vagy Hódmezővásárhelyen gyülekezne. Elegendő lenne két löveget, két vontatót, tűzvezető műszert, valamint az ahhoz tartozó technikai eszközöket biztosítani részükre, amivel saját gyakorlásuk biztosítottá válna az adott helyőrségben, a hivatásos tisztek vezetésével. Ilyen esetben az üteg részeinek gyakoroltatása, hétvégi gyülekezője egymást követő hétvégén történne, majd alkalmanként Tatán gyülekezne ez egész üteg, elsődlegesen az éles lögyakorlatra történő felkészülésre, majd végrehajtásra.

Bizonyos idő elteltével e „teszt” alegység tevékenységéből adódó tanulságokat felhasználva, más fegyvernemeknél is meg lehet szervezni hasonló század szintű alegységeket (pl. lövész, katonarendőr, műszaki, szállító, stb.). Eltérve a szigorú ONG példától a Honvédség sajátos helyzete miatt eltekinthető az ilyen század/üteg szintű egységek leendő tömörítése a „független” magasabb tartalékos szervezetben. Inkább a létező parancsnoki rendszerbe, a létező/leendő hivatásos zászlóalj/tüzérosztály alakulatokba bevonhatók, mint kiegészítő tartalékos alegységek. Ha a további tapasztalatok, a megismételt „teszt modell” próba után bizonyítja a szintiszta magasabb tartalékos alakulatok hasznosságát, akkor az ONG ismét hasznos tapasztalatot mutat a Honvédségi tartalék ilyen irányú „független” egységekre való fejlődésére.

Végezetül ismételten hangsúlyozom, hogy az értekezésben valódi számadatokkal bizonyítottam be egy ilyen önkéntes részidejű tartalék szervezet létrehozásának és működtetésének – ami képes ellátni ugyanazokat a feladatokat, mint a hivatásos állomány – takarékoságát az állam költségvetése szempontjából. Legegyszerűbben, **ugyanazért** a költségért a Honvédség két műveleti dandárnak egy-egy további hivatásos **szakasz** teremthető, ezáltal egy-egy részidejű tartalékos **zászlóaljat** lehetne biztosítani részükre, amely eredményesebben és hatékonyabban járulhat hozzá a rugalmasságához, valamint a szélesebb körű feladatok végrehajtási képességeikhez.

Témával kapcsolatos publikációim

1. KARD ÉS TOLL (2006) 1. szám, 154-162, Az Amerikai Egyesült Államok haderejének kialakulásáról és fejlődéséről - I. rész, (1607-1916); magyar nyelv; részvétel 100%
2. KARD ÉS TOLL (2006) 2. szám, 23-33, Az Amerikai Egyesült Államok haderejének kialakulásáról és fejlődéséről - II: rész, (1898-2005); magyar nyelv; részvétel 100 %
3. AARMS 2006, Volume 5, Issue 2, 245-260, Defending the force against disease. The court-martial of Specialist Kurt W. Hickman, Ohio National Guard: Cross-currents of Policy, Military Discipline, and Public Relations; angol nyelv, részvétel 100%
4. AARMS 2009, Volume 8, Issue 1, 23-33, „Dirty Bombs” - Their place and role in the CBNR spectrum; angol nyelv, részvétel 100%
5. AARMS 2009, Volume 8, Issue 2, 189-202, A thumbnail sketch of a „live” peace operation: The Ohio National Guard in Kosovo; angol nyelv, részvétel 100%
6. Hadtudományi Szemle (2010) 3. évfolyam, 1. szám, 53-59; Az Ohio-i Nemzeti Gárda - az USA egyik szövetségi államnak „saját” haderő-szervezéséről - 1. rész (Bevezetés); magyar nyelv, részvétel 100%
7. Hadtudományi Szemle (2010) 3. évfolyam, 2. szám, 19-25; Az Ohio-i Nemzeti Gárda - az USA egyik szövetséges államnak „saját” haderő-szervezéséről - 2. rész (Az Ohio-i Milícia Megszervezése); Magyar nyelv, részvétel 100%
8. Hadtudományi Szemle (2011) 4. évfolyam, 2 szám, 13-19 oldal; Az Ohio-i Nemzeti Gárda - az USA egyik szövetséges államnak „saját” haderő-szervezéséről - 3. rész (Az Önkéntes Helybeli Önálló Milícia); Magyar nyelv, részvétel 100%
9. Hadtudományi Szemle (2011) 4. évfolyam, 3 szám, 10 oldal (megjelenés alatt, október); Az Ohio-i Nemzeti Gárda - az USA egyik szövetséges államnak „saját” haderő-szervezéséről - 4. rész (A Polgárháború); magyar nyelv, részvétel 100%
10. Hadtudományi Szemle (2011), 4 évfolyam, 3 szám, 9 oldal (megjelenés alatt, október); Az Ohio-i Nemzeti Gárda - az USA egyik szövetséges államnak „saját” haderő-szervezéséről - 5. rész (Az Ohio-i Nemzeti Gárda Újjászülése); Magyar nyelv, részvétel 100%
11. Hadtudományi Szemle (2011), évfolyam, 4 szám, 9 oldal (megjelenés alatt, november); Az Ohio-i Nemzeti Gárda - az USA egyik szövetséges államnak „saját” haderő-szervezéséről - 6. rész (Az Újjászületett Nemzeti Gárda Nemzetvédelmi Színpadra Lépése); magyar nyelv, részvétel 100%
12. Hadtudomány (2011), 2 szám, 10 oldal (megjelenés alatt); Az Ohio Nemzeti Gárda Repülőterei Közös Polgári/Katonai Használata; magyar nyelv, részvétel 100%

Témával kapcsolatos előadások

„Az Amerikai Egyesült Államok haderejének kialakulása és fejlődése”; Magyar Hadtudományi Társaság. (2006)

„The constitutional/statutory basis of the Ohio Militia” (Az Ohio Milícia alkotmányos/törvényes alapja). Évenként az Ohio Katonai Tartalék Tisztképző Tanfolyamnak. (13 alkalom, 1996-2008)

„Ohio Code of Military Justice” (Ohio Katonai Igazságügyi Kódex). Évenként a teljes Ohio Katonai Tartalék tagjainak. (4 alkalom, 1996-1999)

SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÖNÉLETRAJZ

POLGÁRI ISKOLÁK:

- 1974-1977. The Ohio State University College of Law, Juris Doctor
- 1971-1974. University of Arkansas Overseas Program (Tengerentúli tanszék),
Master of Arts – Political Science-International Relations (Nemzetközi
államtudomány)
- 1959-1963. The Ohio State University, Bachelor of Arts – History (Történelem)

KATONAI ISKOLÁK:

- 2006-2009. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Hadtudományi Doktori
Iskola, PhD levelező képzés
1998. Judge Advocate General Reserve Component Officer Basic Course
(Katonajogászi testület tartalékos komponens tiszti alaptanfolyam)
1970. NATO Nuclear Weapons Employment Course, Oberammergau,
Németország, (Atomfegyverek Használati Tanfolyam), osztályelső
- 1969-1970. Field Artillery Officers Advanced Course, Fort Sill, USA (Tábori tüzér
törzstiszti tanfolyam), 157 közül 15-ik
1967. Instructor Training Course, Fort Sill, USA (Oktató kiképző tanfolyam)
1964. Field Artillery Officers Basic Course, Fort Sill, USA, (Tábori tüzértiszti
alaptanfolyam)
- 1959-1963 Reserve Officers Training Course, The Ohio State University (Tar-
talékos Tisztképző Tanfolyam – jeles eredmény alapján hivatásos tábo-
ri tüzér tiszti kinevezés)

NYELVISMERET:

2011. ARMA német alapfokú „C” típus
2006. Angol felsőfokú (értékelve a fenti angol diplomák alapján)

KATONAI SZOLGÁLAT:

- 1996-2008. Ohio Katonai Tartalék: Jogászati főnök; 6. Jogi Osztag parancsnok.
1996. őrnagy, 1997. alezredes, 2001. ezredes.
- 1964-1974. US Army: Hivatásos tábori tüzértiszt.
1964. hadnagy, 1965. főhadnagy, 1966. százados.

Parancsnoki beosztások:

- 1967-1968 Ütegparancsnok „A” üteg 6/84 Tábori Tüzérosztály (155 mm-es vontatott tarack);
 1968 Törzsüteg parancsnok 41. Tüzér Csoport (Vietnam);
 1968-1969 Törzsüteg parancsnok 2/17. Tábori Tüzérosztály (Vietnam)

Egyéb jelentős beosztások:

- 1965-1967 Tábori Tüzér Tisztjelölt Iskola, vezetési/vezérlési kiképző.
 1967 Tábori Tüzér Iskola, Taktikai és Összefegyvernemi tanszék, Katonai Történelemoktató.
 1973-1974 8. Pszichológiai Műveleti zászlóalj, propagandatermelő központvezető.

Tengerentúli szolgálat:

- 1964-1965. Korea
 1968-1969. Vietnam
 1970-1973. Németország